

Міністерство освіти і науки України
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес освіти (Україна)
Білостоцький технологічний університет (Польща)
Університет Гренландії (Гренландія)
«1 грудня 1918 р» Університет Альба Юлія (Румунія)
Вільнюський університет прикладних наук (Литва)
Сучавський університет імені Штефана Марє (Румунія)
Університет прикладних наук (Австрія)
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна (Україна)
Київський національний університет будівництва та архітектури (Україна)
Національний університет «Запорізька політехніка» (Україна)
Київський національний університет технологій та дизайну (Україна)
Львівській державний університет фізичної культури імені Івана Боберського (Україна)
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького (Україна)
Сумський державний аграрний університет (Україна)

СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

06 листопада 2025 року

**Co-funded by
the European Union**

Полтава
2025

Такі технології дозволяють індивідуалізувати підхід до працівників, підвищити рівень залученості персоналу та адаптивність підприємств до змін ринку.

Європейська комісія у своїх звітах підкреслює важливість людського капіталу як рушійної сили інноваційного розвитку [4]. Тому підприємства, які орієнтуються на європейські стандарти менеджменту, мають інтегрувати у свої стратегії принципи соціальної відповідальності, сталого розвитку та інноваційного підходу до управління кадрами. Це створює додану вартість і сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємства на міжнародному ринку.

Ефективність реалізації інноваційно-мотиваційних стратегій залежить від рівня інституційної підтримки, розвитку партнерств між бізнесом і наукою, а також від готовності керівництва до організаційних змін [5]. В Україні актуальним завданням залишається формування культури інноваційного мислення, яка стане основою довгострокового розвитку національної економіки в умовах євроінтеграції.

Отже, інноваційно-мотиваційні стратегії виступають важливою складовою системи інноваційного менеджменту підприємств, забезпечуючи синергію між технологічними змінами, людським потенціалом і організаційною культурою. Їх реалізація сприятиме підвищенню ефективності діяльності підприємств, розвитку інноваційної економіки та інтеграції України у європейський економічний простір.

Список використаних джерел

1. Гончарова Н. Інноваційний менеджмент: сучасні виклики та тенденції розвитку. *Економіка і регіон*. 2021. № 4. С. 45–52.
2. Петренко О. Формування мотиваційної політики підприємства в умовах цифровізації. *Бізнес Інформ*. 2022. № 3. С. 76–82.
3. Кравченко І. Інноваційні HR-технології як чинник підвищення ефективності управління персоналом. *Вісник економічної науки України*. 2023. № 1. С. 89–94.
4. European Commission. *Innovation and Human Capital Report*. Brussels, 2024. 112 p.
5. Дяченко Л. Роль мотиваційних стратегій у розвитку інноваційного потенціалу підприємств. *Економіка та держава*. 2025. № 2. С. 33–38.

УДК 005.74

Бехтір М.В., студент
Науковий керівник: Кудінова А.О., к.е.н., доцент
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)

ВПРОВАДЖЕННЯ ESG-КРИТЕРІЇВ У СИСТЕМУ УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасні виклики, пов'язані з глобальними змінами клімату, деградацією довкілля та посиленням соціальної відповідальності бізнесу, зумовили необхідність трансформації підходів до управління підприємствами. Одним із ключових інструментів такої трансформації стали ESG-критерії (Environmental, Social, Governance), які відображають екологічні, соціальні та управлінські аспекти діяльності компаній. Екологічні принципи – про те, наскільки компанія дбає про збереження довкілля. Соціальні принципи демонструють ставлення компанії до персоналу, постачальників, клієнтів, партнерів, споживачів.

Щоб відповідати цим стандартам, бізнес має працювати над якістю умов праці, сприяти розвитку співробітників, стежити за гендерним балансом та інвестувати в соціальні проєкти [1].

Environmental (навколишнє середовище) - спрямований на мінімізацію негативного впливу підприємства на довкілля. Він охоплює питання раціонального використання

природних ресурсів, зниження викидів шкідливих речовин, енергоефективності, впровадження технологій «зеленого виробництва». Для промислових підприємств це може означати модернізацію обладнання, перехід на відновлювані джерела енергії, оптимізацію логістичних процесів та утилізацію відходів за принципами циркулярної економіки. Впровадження таких підходів сприяє не лише екологічній безпеці, але й економії ресурсів, підвищенню конкурентоспроможності підприємства на міжнародному ринку.

Social (соціальний аспект) – передбачає дотримання прав людини, безпеки праці, розвиток корпоративної культури, залучення персоналу до рішень у сфері екологічного менеджменту. Підприємства, що інтегрують соціальні стандарти у свою діяльність, демонструють турботу про працівників і громаду, зменшують конфлікти та підвищують рівень довіри з боку суспільства. В контексті екологічної безпеки важливо проводити освітні програми для працівників щодо екологічних ризиків, системи поводження з небезпечними речовинами, енергозбереження та управління відходами.

Governance (управління) охоплює систему корпоративного управління, прозорість звітності, етичну поведінку керівництва та наявність внутрішніх політик екологічного менеджменту. В умовах зростання ролі нефінансової звітності підприємства мають розкривати інформацію про свої екологічні показники, стратегії декарбонізації та відповідність міжнародним стандартам, таким як ISO 14001 або GRI Standards. Це забезпечує довіру інвесторів і сприяє залученню «зелених» інвестицій [4].

Впровадження ESG-підходів у систему управління екологічною безпекою має комплексний характер. Воно потребує інтеграції стандартів сталого розвитку у стратегічні документи підприємства, створення спеціальних підрозділів або призначення ESG-менеджера, який відповідає за моніторинг і реалізацію відповідних заходів. Для ефективності важливо налагодити взаємодію між екологічним, фінансовим і стратегічним менеджментом, забезпечивши прозорість усіх процесів.

Прикладом успішного впровадження ESG-підходів може бути діяльність міжнародних корпорацій, які завдяки інвестиціям у чисті технології та соціальні програми досягають не лише екологічного, а й економічного ефекту. Українські підприємства поступово долучаються до цієї практики, зокрема у сферах енергетики, аграрного сектору, машинобудування. Державні ініціативи щодо «зеленого переходу» та євроінтеграційний курс України стимулюють адаптацію ESG-принципів як обов'язкового елемента корпоративної відповідальності [5].

Отже, ESG-критерії є не просто інструментом оцінки діяльності підприємства, а основою нової філософії управління, яка орієнтована на сталий розвиток, екологічну безпеку та соціальну стабільність. Використання критерій ESG може принести значні переваги українським компаніям. По-перше, це може покращити їхню довгострокову фінансову ефективність та стійкість. По-друге, підвищити їхню репутацію та залучення зацікавлених сторін, оскільки інвестори, клієнти та інші зацікавлені сторони все частіше вимагають більшої прозорості та підзвітності щодо питань ESG. По-третє, це може забезпечити доступ до ширшого кола відповідальних інвесторів та інвестиційних можливостей, які можуть підтримати їх зростання та розвиток. Нарешті, це може сприяти досягненню цілей сталого розвитку та покращенню загальних показників сталого розвитку України. Застосовуючи розкриття інформації та прозорість ESG, українські компанії можуть позиціонувати себе для довгострокового успіху та зробити внесок у більш стійке майбутнє. Їх інтеграція у систему управління дозволяє підприємствам зменшити ризики, підвищити інвестиційну привабливість і забезпечити довгострокову конкурентоспроможність у глобальному економічному середовищі [1; 3].

Список використаних джерел

1. Chaikina A., Musiienko Y. Problems and perspectives of environmental innovations implementation in an agricultural enterprise. *Економіка і регіон*. 2022. № 3 (86). С. 46–50.
2. Економічна правда. Що таке ESG і чому цей термін критично важливий для

майбутньої відбудови України? *Економічна правда*. URL: <https://epravda.com.ua/columns/2024/06/03/714596/>.

3. Макаренко І. О. Інкорпорація ESG-критеріїв у діяльність компаній у контексті їх інвестиційного скринінгу. *Економіка, управління та адміністрування*. 2023. № 2 (104). С. 86–93. URL: [https://doi.org/10.26642/jen-2023-2\(104\)-86-93](https://doi.org/10.26642/jen-2023-2(104)-86-93).

4. Що таке ESG та чому це важливо для українського бізнесу. YouControl. URL: <https://youcontrol.com.ua/topics/shcho-take-esg-ta-chomu-tse-vazhlyvo-dlia-ukrayinskoho-biznesu/>.

5. A systematic review of ESG indicators and corporate performance: proposal for a conceptual framework – *Future Business Journal*. SpringerOpen. URL: <https://fbj.springeropen.com/articles/10.1186/s43093-025-00539-1>

УДК 339.137.2:355.02

Биба В.В., к.т.н., доцент; Пантюх В.О., магістр
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)

ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах воєнного стану, який супроводжується постійними руйнуваннями інфраструктури, нестачею ресурсів та зниженням ділової активності, підприємствам України необхідно швидко переглядати стратегії розвитку. У таких обставинах формування конкурентних переваг стає питанням не лише економічної ефективності, а й виживання бізнесу. Це визначає актуальність теми дослідження, адже конкурентоспроможність підприємства сьогодні залежить від його здатності адаптуватися до кризових умов і знаходити інноваційні рішення [1].

Конкурентні переваги у період війни набувають нового змісту. Зазвичай у мирний час вони базуються на якості продукції, цінній політиці, інноваціях або бренді. Проте, в умовах війни пріоритети зміщуються до гнучкості, оперативності рішень, налагоджених логістичних ланцюгів та ефективного антикризового менеджменту [2]. Не менш важливу роль відіграє соціальна відповідальність бізнесу, яка зміцнює репутацію компанії, підвищує довіру з боку партнерів і споживачів та виступає додатковим нематеріальним активом.

Одним із ключових напрямів формування конкурентних переваг є інноваційний розвиток, який здатний забезпечити можливість швидкого реагування на зміни середовища. Зокрема, підприємства активно впроваджують цифрові технології для того, щоб оптимізувати бізнес-процеси, організувати дистанційну роботу та комунікації з клієнтами. Це сприяє скороченню витрат, підвищенню гнучкості управління і створенню нових каналів збуту. В сучасних умовах під час війни цифровізація стає не просто трендом, а інструментом виживання бізнесу.

Важливою також є диверсифікація діяльності. Підприємства, яким вдалося адаптувати асортимент продукції або змінити ринки збуту, отримали стабільніші позиції. Наприклад, багато компаній зараз спрямували свої зусилля на виробництво товарів оборонного чи гуманітарного призначення. Така стратегія дає змогу не лише зберегти виробництво, а й забезпечити соціальну місію бізнесу, що підвищує його стійкість [3].

Не менш важливим чинником конкурентоспроможності є управління персоналом у кризових умовах. Підприємства, які змогли зберегти команду, мотивувати працівників і забезпечити безпечні умови праці, сьогодні мають значну перевагу. Адже людський капітал залишається ключовим ресурсом, здатним генерувати інновації та чіткі рішення.

Крім того, співпраця з державними структурами, місцевими громадами та міжнародними фондами відкриває нові можливості для бізнесу. Грантова підтримка, участь у